Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002490

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №45 від 17.07.2026

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вацик Юлія Русланівна
2. Yuliia Vatsyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9528-9414

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту: 22-06-2026

Спеціальність за освітою: Філософія

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 00000000

Місцезнаходження: ------, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 13045

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.51.11, 02.51.25

Тема дисертації:

1. Переживання смертності в культурі: контекст російсько-української війни

2. The Experience of Mortality in Culture: The Context of the Russo-Ukrainian War

Реферат/анотація:

1. У дисертації здійснено комплексний філософський аналіз культурного оформлення переживання смертності в контексті російсько-української війни у фазі повномасштабного вторгнення. Актуальність теми зумовлена тим, що в умовах війни смерть і втрата виводять на перший план екзистенційні переживання, які в мирний час могли залишатися переважно приватними, але у воєнному контексті набувають колективних символічних та інституційних форм. У роботі обґрунтовано, що для філософського аналізу війни важливо зосереджуватися не лише на феномені смерті як межі людського існування, а передусім на смертності як екзистенційному й культурно опосередкованому вимірі людського буття, який стає доступним для індивідуального переживання та колективного осмислення. Методологічною основою дослідження став феноменологічно-герменевтичний підхід, поєднаний з напрацюваннями культурної антропології, соціальної психології, студій пам'яті, а також із даними соціологічних опитувань. Теоретичний аналіз доповнено

емпіричним матеріалом: анкетним опитуванням працівників меморіальних інституцій та напівструктурованими глибинними інтерв'ю для уточнення їхніх переживань і поглядів на власну роботу та війну. У першому розділі розмежовано смерть як подію припинення буття і смертність як усвідомлювану скінченність та вразливість людського існування. Показано, що саме смертність є продуктивною для аналізу війни, оскільки входить у досвід через тривогу, вразливість, очікування втрати, загибель іншого та відповідальність перед ним. Також уточнено розрізнення між переживанням як дорефлексивним виміром прожитого і досвідом як його подальшим культурним осмисленням. Розкрито визначальну роль культури, що постає як реальність людського буття та простір смислового опосередкування, у межах якого індивідуальні переживання набувають колективного значення. У цьому контексті війну інтерпретовано як колективну граничну ситуацію, яка руйнує самоочевидність повсякденного порядку й переводить суспільство у лімінальний стан між утраченим мирним минулим і невизначеним майбутнім. У другому розділі визначено основні культурні форми, через які індивідуальні переживання смертності набувають колективного характеру. З'ясовано, що однією з таких форм є сакралізація героїчної смерті, яка надає приватній втраті публічного морального значення і вписує її в символічний горизонт спільноти. У роботі простежено, що тривалий характер війни та людська потреба в онтологічній безпеці породжують рутинізацію небезпеки й насильства, внаслідок чого смерть поступово інтегрується у структури повсякденності. Окремо проаналізовано напругу між добровільною самопожертвою та її нормативізацією, коли героїчний імператив переходить у площину соціального й інституційного очікування та закріплюється внаслідок дисциплінарних тілесних практик, які поміщають комбатантів у некропростори. Продемонстровано, що війна актуалізує та трансформує національну ідентичність. У третьому розділі пам'ять розглянуто як один із головних вимірів культурного оформлення переживання смертності. Проаналізовано теоретичні проблеми дослідження колективної пам'яті та запропоновано аналітичну модель, придатну для точнішого аналізу процесів формування та інституційної стабілізації уявлень про минуле. Простежено, що в умовах війни пам'ять про загиблих виконує не лише комеморативну, а й світоглядно-організаційну функцію, оскільки через неї спільнота визначає значущість втрат і через формування національного канону окреслює межі належності. Забуття проаналізовано як амбівалентний культурний механізм, пов'язаний із напругою між нормативною вимогою вшанування втрат і необхідністю продовження життя в умовах незавершеної війни. Окреслено характерні риси та проблеми формування колективної пам'яті в умовах незавершеного минулого війни, коли переживання, його символічне оформлення та публічне пам'ятання відбуваються одночасно в ході самої війни, а не постфактум. Вивчено досвід працівників меморіальних інституцій як особливої групи акторів пам'яті. Проанкетовано 46 респондентів із восьми організацій та проведено шість глибинних інтерв'ю. Встановлено, що усвідомлення смертності не завжди постає для них прямим мотивом професійної діяльності, однак опосередковано впливає на відчуття сенсу, вибір подій і постатей для публічного представлення та способи опису страждання і втрат. Це дає змогу розглядати працівників меморіальних інституцій не лише як виконавців інституційних завдань, а й як медіаторів між досвідом війни та його колективним осмисленням. Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання для аналізу та формування культурних і меморіальних практик, пов'язаних із осмисленням втрат в умовах війни.

2. The dissertation provides a philosophical analysis of the cultural framing of the experience of mortality in the context of the Russo-Ukrainian War during the full-scale invasion. The topic is relevant because, during war, death and loss foreground existential experiences that in peacetime may remain private, but in wartime acquire collective symbolic and institutional forms. The study argues that, for a philosophical analysis of war, it is important to focus not only on death as the limit of human existence, but above all on mortality as an existential and culturally mediated dimension available for individual experience and collective reflection. The methodological basis of the study is a phenomenological-hermeneutic approach, combined with insights from cultural anthropology, social psychology, memory studies, and sociological survey data. The theoretical analysis is supplemented by empirical material: a survey of employees of memorial institutions, followed by semi-structured in-depth interviews on their experiences and views on their work and the war. The first chapter distinguishes

death as the event of the cessation of being from mortality as conscious finitude and vulnerability of human existence. Mortality is productive for the analysis of war because it enters experience through anxiety, the anticipation of loss, the experience of the other's death, and the sense of responsibility toward the other. The chapter also clarifies the distinction between different kinds of experience, corresponding to the phenomenological differentiation between Erlebnis and Erfahrung: the former refers to the primary, pre-reflective dimension of what is undergone, while the latter denotes its reflective and culturally mediated articulation. The study reveals the determining role of culture, understood as the reality of human existence and a space of semantic mediation in which individual experiences acquire collective significance. War is interpreted as a collective limit situation that disrupts the self-evidence of everyday order and moves society into a liminal state between a lost peaceful past and an uncertain future. The second chapter identifies the main cultural forms through which individual experiences of mortality acquire a collective character. One such form is the sacralization of heroic death, which gives private loss public moral significance and inscribes it into the symbolic horizon of the community. The prolonged nature of war and the need for ontological security generate the routinization of danger and violence, integrating death into everyday life. The chapter analyzes the tension between voluntary self-sacrifice and its normativization, as the heroic imperative shifts into social and institutional expectations and is consolidated through disciplinary bodily practices that place combatants in necrospaces. War also actualizes and transforms national identity. The third chapter considers memory as one of the main dimensions of the cultural framing of the experience of mortality. During war, the memory of the dead performs not only a commemorative but also a worldview-organizing function, since through it the community determines the significance of losses and, through the formation of a national canon, delineates the boundaries of belonging. Forgetting is analyzed as an ambivalent cultural mechanism connected with the tension between the normative demand to honor losses and the need to continue life during an unfinished war. The chapter outlines the features and problems of collective memory in the context of the unfinished past of the war, when experience, its symbolic framing, and public remembrance take place simultaneously in the course of the war itself rather than post factum. The experience of employees of memorial institutions is examined as that of a specific group of memory actors. A questionnaire survey was conducted among 46 respondents from eight organizations, and six in-depth interviews were carried out. It is established that the awareness of mortality does not always appear for them as a direct motive of professional activity, but it indirectly affects their sense of meaning, the selection of events and figures for public representation, and the ways of describing suffering and loss. This makes it possible to consider employees of memorial institutions not only as executors of institutional tasks, but also as mediators between the experience of war and its collective interpretation. The practical significance of the results lies in the possibility of using them to analyze and shape cultural and memorial practices related to the interpretation of losses during war.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Вацик, Ю. (2026). Модель колективної пам'яті в контексті історичної політики: структура та процеси. Філософська думка, (1), 126–146. https://doi.org/10.15407/fd2026.01.126
- Vatsyk, Y. R. (2025). The Value of self-sacrifice in the collective experience of the war as a limit situation. Anthropological Measurements of Philosophical Research, (28), 18–27. https://doi.org/10.15802/ampr.v0i28.348993

- Вацик, Ю. Р. (2025). Сакральний і секулярний виміри самопожертви: міжкультурна перспектива. Мультиверсум. Філософський альманах, 2(282), 133–146. https://doi.org/10.35423/2078-8142.2025.2.1.8
- Вацик, Ю. Р. (2025). Війна як структурний елемент національної ідентичності: досвід України та Японії. Культурологічний альманах, (3), 137–143. https://doi.org/10.31392/cult.alm.2025.3.17
- Vatsyk, Yu. R. (2024). Reconstructing Crimea: Memory politics, cultural identity, and the challenge of memorialization. Крим та Чорноморський регіон: Реконструктивний розвиток у воєнний та повоєнний період (с. 47–50). https://doi.org/10.36059/978-966-397-444-6-11
- Vatsyk, Yu. R. (2024). Transformation of Ukrainian national identity: Transition from ethnic foundations to universal values. Філософський дискурс XXI століття: Зміст, перспективи, соціально-практичні виміри (с. 134–136). https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-40
- Вацик, Ю. (2025). Природа як архів війни у воєнному ландшафті пам'яті. Війна і довкілля: еколого-етичні та антропологічні виміри. Філософська думка, (3). 59–65. https://doi.org/10.15407/fd2025.03.007
- Вацик, Ю. (2025). Death in war and postmemory: The liminality of memory and the experience of loss. У С. Полунець (Упор.), Дослідження на межі: Буденне, лімінальне, трансцендентне: Тези шістнадцятої міжнародної наукової конференції (с. 62–63). НаУКМА. https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/34703

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мулярчук Євген Іванович

2. Yevhen I. Muliarchuk

Кваліфікація: д. філ. н., с.д., 09.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3053-0451

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кривда Наталія Юріївна

2. Nataliia Y. Kryvda

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.12

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7429-7693

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57216828270; Web of Science Researcher ID: AAG-1154-2020; https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&authuser=1&user=AxCpKmcAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кислюк Костянтин Володимирович

2. Kostiantyn Kysliuk

Кваліфікація: д. культ., професор, 26.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9092-6808

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний аерокосмічний університет "Харківський авіаційний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 02066769

Місцезнаходження: вул. Манька Вадима, Харків, Харківський р-н., 61070, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фадєєв Володимир Борисович

2. Volodymyr B. Fadieiev

Кваліфікація: к.філос.н., 09.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0890-1239

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зимовець Роман Віталійович
2. Roman Zymovets'

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6045-6374

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут філософії імені Г. С. Сковороди Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417012

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Пролеєв Сергій Вікторович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Пролеєв Сергій Вікторович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Мулярчук Євген Іванович
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна